

Tájékoztató az Európai Gazdasági Bizottság Fabizottságának 32. üléséről

Európában és Észak-Amerikában — a papírfa, cellulóz és papír kivételével — a legtöbb fatermék piacán 1974 folyamán a kereslet növekedése megállt, a lakásépítés fafelhasználása pedig visszaesett. Ezzel egyidőben a készletek — melyek növekedése 1973 végén már a legtöbb importáló országban megkezdődött — ez évben majdnem minden európai országban tovább növekedtek. Egyes esetekben kiemelkedően magas készlet szintek alakultak ki.

Az Egyesült Nemzetek Európai Gazdasági Bizottságának Fabizottsága e héten tartott 32. ülésén a fatermékek európai piacának helyzetét összességében „emésztési zavar”-nak minősítette, s a fő feladatot a készletek és a fogyasztás közötti összhang megteremtésében jelölte meg.

A Bizottság ülését október hó 14—18-ig tartotta. Madas Andrást (Magyarország) ismét elnökévé, J. Bakkert (Hollandia) és F. Palmert (Egyesült Királyság) ismét alelnökké választotta.

A Bizottság legutóbbi, 1973 októberében tartott ülésén az a nézet alakult ki, hogy a legtöbb fatermékben jelentkező ellátási feszültség 1974 folyamán enyhülni fog. A nagy volumenű, egyes esetekben spekulatív vásárlásokat az árak előre nem látott mértékű emelkedése kísérte. A gazdasági helyzet — részben a kialakult energiaellátási problémák miatt — rosszabbodott, a kamatlábak emelkedtek, hitelezési korlátozásokat léptettek életbe, a gazdasági fejlődés általában lelassult, a termelőknél és felhasználóknál egyaránt felesleges készletek és liquiditási problémák jelentkeztek.

A Bizottság a tagországoknak az 1974—75. évi felhasználásra, termelésre, importra és exportra vonatkozó adatközlései alapján elemezte a fontosabb fatermékek piaci helyzetét. Megállapította, hogy a következő évre vonatkozólag Európában a gazdasági fejlődés várható alakulását nagyon nehéz megítélni. Ennélfogva az 1975. évi kereslet, termelés és forgalom elfogadható pontosságú becslése is rendkívüli nehézségekbe ütközik.

Általában egyetértettek abban, hogy a gazdasági élet élénkítése érdekében erőfeszítéseket kell tenni, elsősorban az építőiparban. A hitelpolitikai korlátozások terén és a kamatláb-politikában bizonyos enyhülést, az infláció növekedési ütemének csökkenését remélik. Ennek alapján a fenyő fűrészáru, valamint a lemez- és lapféleségek piacán 1975-ben mélypont várható, 1975 második felében azonban a fellendülés valószínűleg ismét megkezdődik. Észak-Amerika és Japán gazdasági életében és fapiacain hasonló fejlődés várható.

A Bizottság ülését a fő problémák közös felismerése jellemezte. Rámutattak arra, hogy: szükséges a fapiac stabilizálása, a spekulatív vásárlások veszélyeztetik a piac egyensúlyát, a gyorsan változó piaci helyzet nehézségeket okoz a jelenlegi, modern, tőkeigényes faipari ágazatok, a fűrészipari és lemezipari vállalatok működésében.

A Bizottság véleménye szerint a fatermékek — alacsony energiaigényességük és a környezetvédelem terén jelentkező előnyeik miatt — más termékekkel szemben viszonylag előnyös helyzetben vannak. Ezért a kereslet jelenlegi — bár jelentős — visszaesését átmeneti zavarnak kell tekinteni, s hosszú távon pozitív fejlődési trend várható.

A fenyő fűrészáru piac 1975. évi kilátásai

Az európai országok fenyő fűrészáru felhasználásában 1974 folyamán — a becslés szerint — mintegy 5,4 millió m³, 1975-ben további, kisebb mértékű, 1,3 millió m³ visszaesés, összességében kb. 72,1 millió m³ felhasználás várható.

A következő évi importszükségletet 22,6 millió m³-re, az 1974. évinél 4,6 millió m³-rel alacsonyabbra becsülik. Több fontos importáló országban arra törekednek, hogy a beszerzés csökkentésével a túlzott készleteket 1975 végéig normális szintre csökkentsék. Az Egyesült Királyságban pl. 1974-ben 1,1 millió m³ készletnövekedés várható, 1975-ben viszont 1 millió m³ készletcsökkenéssel, s az import beszerzésnek az 1974. évihez képest 2,9 millió m³-rel, 6,2 millió m³-re történő csökkentésével számolnak.

A kereslet terén várható nagymértékű visszaesésre való tekintettel a termelők Kanadában, Finnországban és Svédországban már 1974 második felében megkezdtek a termelés növekedési ütemének csökkentését és 1975 folyamán is a termelői kapacitások alacsonyabb kihasználásával számolnak.

Az az általános nézet alakult ki, hogy 1975-ben a fenyő fűrészáru piacon a helyzet normalizálását nagymértékben elősegíti majd az, hogy az exportáló országok a piacra mindaddig nem gyakorolnak nyomást, amíg az importőrök készleteiket le nem tudják építeni, és a piacon új igénnyel nem jelentkeznek. Ráműtettek azonban arra, hogy a jelenlegi piaci helyzet a termelőknél súlyos pénzügyi és készletezési problémákat okoz. A vita során kifejtették, hogy az alapanyag-költségek nem változnak, azok a kialakult magas szinten maradnak. A Bizottság hangsúlyozta az exportáló és importáló országok közötti együttműködés jelentőségét, hogy ezáltal a piaci helyzet javulása idejére az igények kielégítése biztosítva legyen.

A Bizottság megvitatta a termelési programoknak a kereslet hirtelen visszaeséséhez, vagy emelkedéséhez való igazítása érdekében szükséges flexibilitással összefüggő problémákat. Tárgyalták többek között a folyamatos rönkellátás tervezésével, a modern fűrészipar növekvő tökeigényével, a stabil foglalkoztatással, valamint a cellulózipar és a fűrészipar között egyre szorosabbá váló kapcsolattal, a fűrészipari hulladék-bázisra épülő cellulózipari alapanyagellátással összefüggő problémákat. A vita során az a vélemény alakult ki, hogy minden tekintetben legelőravezetőbb megoldás az import igények ingadozásának csökkentése lehet.

A Bizottság megállapította, hogy a jelenlegi nehézségek egy része kevésbé súlyos lenne, ha több figyelmet szenteltek volna a Bizottság múlt évi ülésén megfogalmazott — a túltermelés és a túlzott 1974. évi elővásárlások veszélyére vonatkozó — figyelmeztetéseknek.

A vita alapján várható, hogy az 1975. évi fenyő fűrészáru piac nagyon későn fog nyitni, néhány hónapig előreláthatólag csak kis tételekben fognak vásárolni, hogy a folyó igényeket ki tudják elégíteni.

Az erős cellulóz-kereslet valószínűleg enyhülni fog

A faipar többi ágaival ellentétben, a cellulóz-üzemek 1974 folyamán egész Európában gyakorlatilag teljes kapacitással dolgoztak, és ez év őszén is erőteljes cellulóz-kereslet jelentkezett. A papírfa készletek alacsonyak voltak, az eléggé jelentős áremelkedés a kitermelésre ösztönzőleg hatott. Az utóbbi időben papírban és kartonban a kereslet csökkenése következett be, s ennek alapján 1975 folyamán az ellátás és a kereslet között jobb egyensúlyi helyzet kialakulása várható. Európa papírfa szüksége — a becslés szerint — az 1974. évi 9 millió m³-rel szemben 1975 folyamán 6,6 millió m³-rel tovább fog növekedni.

Egyes országokban a papírfa-szükséglet ez évi, és a következő évre jelzett növekedése feltehetően az ipari készletek feltöltését szolgálja.

Lombos fatermékek: az import csökkenése várható

A lombos fatermékek iránti erős kereslet 1973 folyamán Európában a piac jelentős bővülését eredményezte. Ez az importált trópusi rönkök és fűrészárúk esetében 1973 végén nagytömegű beérkezéshez, jelentős készletfeltöltéshez és a főbb importáló országokban az 1974. évi elővásárlások csökkentéséhez vezetett. 1974 első felében a lombos fát felhasználó fontosabb ágazatokban, mint pl. a bútoriparban, a csomagolóanyag- és enyvezett lemez gyártásban a termelés továbbra is erőteljes maradt és ez az alacsonyabb importtal együtt — főleg a trópusi fák esetében — bizonyos mértékben enyhítette a készletezési problémákat. A becslés szerint 1974 második felében és 1975 folyamán a lombos fák forgalmában, főleg az importban bizonyos mértékű visszaesés várható. A lombos fűrészáru termelés és felhasználás 1974-ben előreláthatólag csak kis mértékben csökken az 1973. évi rekordszinthez képest, 1975-ben pedig feltehetően az 1974. évi szint körül alakul.

Lemezipari termékek: 1975-ben mérsékelt élénkülés várható

Európa legtöbb országában a lemezipar 1973 folyamán erőteljesen fejlődött. 1974 közepén azonban már a szükségletek növekedésének lassúbbodása, és mind a forgácslap, mind az enyvezetlemezz piacon az egyensúlyi helyzet romlása vált széles körben érezhetővé. Ez az enyvezett lemez esetében bizonyos mértékig a Dél-Ázsia országaiból származó, továbbra is nagytömegű importra vezethető vissza. A becslés szerint az európai országok termelése és felhasználása 1974 folyamán enyvezett lemezben előreláthatólag némileg alacsonyabb lesz mint az előző évben, farostlemezzben és forgácslapban azonban egyes országokban mérsékelt növekedés várható. A forgácslapok piacának növekedése ez évben jóval alacsonyabb ütemű lesz mint hosszú évek óta.

Az 1975-re vonatkozó előrejelzés szerint — amely a szokásosnál nagyobb mértékű bizonytalansággal terhelt — egyes országokban a szükséglet és a termelés némi növekedésére számíthatnak. Európának a három lemez- és lapféleségben várható szükségletei előreláthatólag meghaladják az 1974. évi szintet, enyvezett lemezben azonban csak egész minimális mértékben.

A lapban megjelent tanulmányok szerzői:

Balló Gábor tud. főmunkatárs, ERTI, Budapest; *Bánó István* tud. főmunkatárs, ERTI, Sárvár; *dr. Halupa Lajos* tud. főmunkatárs, ERTI, Sárvár; *Jérôme René* tud. főosztályvezető h. ERTI, Budapest; *dr. Kiss Rezső* tud. főmunkatárs, ERTI, Budapest; *dr. Kopecky Ferenc* az ERTI Északdunántúli Kísérleti Állomásának ny. igazgatója, Sárvár; *Luka Barcza Bálint* tud. ügyintéző, ERTI, Budapest; *Mátyás Csaba* tud. munkatárs, ERTI, Sárvár; *Palotás Ferenc* az ERTI Északdunántúli Kísérleti Állomásának igazgatója, Sárvár; *dr. Simon Miklós* tud. főmunkatárs, ERTI, Kecskemét; *dr. Tompa Károly* egyetemi docens, EFE, Sopron; *dr. Tuskó László* az Erdészeti Szakközépiskola igazgatója, Sopron; *dr. Visy Géza* igazgatóhelyettes, Vértesi EFAG, Tatabánya.